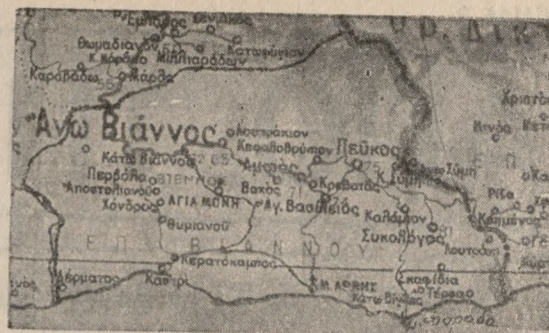

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΓΡΑΜΜΑ ΣΕ ΦΙΛΟΥΣ (Β')

Συνεχίζουμε σήμερα το γράμμα μας προς τους Προέδρους και τα Κοινοτικά Συμβούλια της Επαρχίας μας. Πρόσωπα με τα οποία εκτός από τη σχέση του συνεπαρχιώτη, μιας συνδύαν και δεσμοί φιλικοί και σε πολλές περιπτώσεις συγγενικοί.

Αναφερθήκαμε, στο προηγούμενο φύλλο μας, στην ανάγκη να δραστηριοποιηθούν όλοι στον τρόπο διεκδίκησης όσων δικαιούται η επαρχία. Να σταματήσει η μοιραλατρική αναμονή της κατανομής κονδυλίων κι ό,τι μας δώσουν.

Να γίνει πιο έντονη η παρουσία τους στις υπηρεσίες της Νομαρχίας.

Να αξιοποιήσουν σειρά από πηγές που είναι δυνατόν να εξασφαλίσουν κονδύλια πέρα, απ' όσα στο Νομαρχιακό Συμβούλιο τους χορηγεί.

Υστερά από την αναφορά μας στην ανάγκη να υλοποιηθεί αμέσως η μελέτη για την αποχέτευση στην Κοινότητα Άνω Βιάννου, προχωρούμε σήμερα σε άλλες κοινότητες για γενικό, περαιωμένο θέμα.

Β' ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΜΙΡΑ: Στην δυτική είσοδο του χωριού πριν από 28 περίπου χρόνια, με την πρωτοβουλία μιας επιτροπής συνεπαρχιωτών και ύστερα από την αδιαφορία της υπεργίας, στήθηκε το Ηρώο που δεσπόζει σε όλη την επαρχία. Σύμβολο Πίστης στα μεγάλα ιδανικά για την ανεξαρτησία και την ελευθερία του τόπου μας. Ισοπεδόθηκε ο μικρός λόφος που υπήρχε στο σημείο αυτό και στήθηκε το Ηρώο που βλέπαμε τόσα χρόνια, χωρίς να ολοκληρωθεί η μελέτη που προβλέπε τη διαμόρφωση όλου του γύρω χώρου και την τοποθέτηση αναμνηστικής πλάκας με τα ονόματα των θυμάτων της γερμανοϊταλικής θηριωδίας. Πέρασαν χρόνια χωρίς να ενδιαφερθεί για τις παραπέρα εργασίες.

Πριν από χρόνια, με τη μαζική συμμετοχή εκπαιδευτών όλων των φορέων της επαρχίας, Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Εκκλησίας, Σχολείων, Συνεταιρισμών και Συλλόγων της επαρχίας μα κι όσων μένουν έξω

απ' αυτήν και ιδιαίτερα στο Ηράκλειο και την Αθήνα, καθιέρωθηκε η τελετή μνημοσύνου στο χώρο του Ηρώου. Στην τελετή καλούνται και παίρνουν μέρος οι πολιτικές και στρατιωτικές αρχές του τόπου. Η κυβέρνηση εκπροσωπείται συνήθως με τον κάθε φορά Ηρακλειώτη Υπουργό και πολλοί φίλοι της Βιάννου από το Ηράκλειο κι αλλού παίρνουν μέρος. Όλοι πιστώσαμε τότε πως η Συντονιστική Επιτροπή του μνημοσύνου θα προχωρούσε με το στόχο που έβαλε, την τέλεση του μνημοσύνου με τη διπλή του έννοια, τη θρησκευτική και την εθνική αλλά και την ολοκλήρωση των εργασιών για τη διαμόρφωση του χώρου και όλων αυτών που προβλέπει η μελέτη Παρμακάλη.

Πέρασαν από τότε έντεκα χρόνια. Τι έγινε όμως στα 11 αυτά χρόνια; Η Συντονιστική Επιτροπή αποδυναμώθηκε. Οι εκδηλώσεις που κάλυπταν την δεύτερη πλευρά του Μνημοσύνου, την εθνική, εκδηλώσεων πλεονάζουν. Τα μνημόματα από τη θυσία των νεκρών, χρώνο με το χρόνο αποδυναμώνονται. Ο περιορισμός σε μερικές απαγγελίες την ώρα της τελετής έγινε ρουτίνα που κουράζει όσους παίρνουν μέρος στο μνημοσύνο. Από τους κατοίκους της επαρχίας παίρνουν μέρος στην τελετή κάθε χρόνο και λιγότερο. Έτσι οι ξένοι που ξεκινούν από πολλές δεκάδες χιλιόμετρα μακριά για να τιμήσουν τους νεκρούς μας, απογοητεύονται, και όσοι έχουν επισκεφθεί κι άλλους παρόμοιους τόπους, μας οικτίζουν. Ναι, μας οικτίζουν για την κατάντια μας.

Είναι ντροπή μας, ντροπή στον κάθε συνεπαρχιώτη, από τον πιο απλό αγρότη που μένει στο πιο απομακρυσμένο μετόχι της επαρχίας μέχρι τον ανώτερο εκπρόσωπο της επαρχίας, τον κάθε φορά Νομαρχιακό Σύμβουλο.

Η ολοκλήρωση των εργασιών που προβλέπονται στο χώρο του Ηρώου είναι θέμα πανεπαρχιακό. Μας λείπει όμως δυστυχώς το όργανο που θα μπορούσε

να προωθήσει το θέμα αυτό, όπως και πολλά άλλα με πανεπαρχιακό ενδιαφέρον. Έτσι το βάρος πέφτει στο Κρινοτικό Συμβούλιο και τον Πρόεδρο της Κοινότητας Αμिरά, που στην περιφέρειά της βρίσκεται το Ηρώο.

Χρέος βαρύ για το Κοινοτικό Συμβούλιο και τον Πρόεδρο της Κοινότητας Αμिरά να εγγράψουν στα έργα της Κοινότητας, με το χαρακτηρισμό «επείγον», τη διαμόρφωση του χώρου του Ηρώου.

Χρέος του Νομαρχιακού Συμβουλίου στην κατανομή των κονδυλίων σε πρώτη χορήγηση να διατεθεί το παρόν που απαιτείται.

Χρέος των υπολοίπων Κοινοτήτων ν' αξιώσουν τη διάθεση του ποσού αυτού, χωρίς να βαρύνει τον προγραμματισμό άλλων έργων.

Δεν χρειάζεται άλλη αναβολή. Η τέλεση του μνημοσύνου όπως γίνεται, δεν έχει καμιά έννοια, αν δεν μετράει ο γύρω χώρος του Ηρώου σε εμπνεθεί το δέος και το σεβασμό στον επισκέπτη.

Η τέλεση του μνημοσύνου όπως γίνεται δεν έχει καμιά έννοια, αν δεν πάρει ο γύρω χώρος τέτοια μορφή, π' τι συμβολίζει τον επισκέπτη, Έλληνα και ξένο, που συμβολίζει ο χώρος αυτός.

Δεν έχει καμιά έννοια η τέλεση του μνημοσύνου έτσι που γίνεται, με λίγο ασβέστη και λίγες μυρτιές στο Ηρώο την ημέρα της τέλεσης και τον υπόλοιπο χρόνο να είναι χώρος εγκατάλειψης και ρύπανσης. Ας δοθεί λοιπόν απ' όλους μας ο όρκος «**Οχι άλλο χρόνο στην κατάσταση που βρίσκεται σήμερα ο χώρος του Ηρώου**». Ο όρκος αυτός βαρύνει πιο πολύ τον Συντονισμό των ενεργειών και εργασιών που χρειάζονται: Είναι προσταγή του παππού σου, του θείου σου, του ξαδέλφου σου.

Του παππού, του αδελφού, του ξαδέλφου, τρυ
★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 4

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΕΛΕΣΕΩΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

Στις 11 Σεπτεμβρίου 1988, ημέρα Κυριακή και ώρα 10.30 π.μ. θα γίνει Αρχιερατικό Μνημοσύνο στο Ηρώο που βρίσκεται στη θέση «Σελί» της Κοινότητας Αμिरά για τους 360 περίπου κατοίκους της Επαρχίας Βιάννου και των γειτονικών χωριών στις Επαρχίες Ιεράπετρας που εκτελέστηκαν στις 14-9-1943 από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής, μα και για τους άλλους που εκτελέστηκαν στο διάστημα της γερμανοϊταλικής κατοχής.

Κυριακή 11 Σεπτεμβρίου ώρα 8π.μ. Αγώνας δρόμου θυσίας.

ΤΕΛΕΤΗ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

Ώρα 10.25 π.μ. Πέρας αφίξεως Επισήμων
Ώρα 10.30 π.μ. Επιμνημόσυνη δέηση στο χώρο του Ηρώου από τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Πέτρας κ.κ. Δημήτριο.

Ομιλία από τον Λυκειάρχη Βιάννου κ. Κώστα Μηλιαρά. Προσκλητήριο νεκρών. Σιγή ενός λεπτού. «Το ολοκαύτωμα της Βιάννου» από χορωδία της Επαρχίας. Απαγγελίες πατριωτικών ποιημάτων. Κατάθεση στεφάνων. Απονομή επτάθλων. Εθνικός Ύμνος. Πέρας τελετής. Δέξινση προσκεκλημένων Αρχών.

Στις εκδηλώσεις αυτές παρακαλούνται να παρευρευθούν: Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως, Εκκλησιαστικές, Πολιτικές, Διοικητικές και Στρατιωτικές Αρχές της Κρήτης, οι συγγενείς των θυμάτων, όλοι οι συνεπαρχιώτες όπου και αν βρίσκονται χωρίς ιδιαίτερες προσκλησεις, και καθένας που τιμά τη μνήμη των νεκρών μας και μπορεί να παρευρεθεί.

Η κατάθεση στεφάνων μπροστά στο Ηρώο θα γίνει από τις Πολιτικές και Στρατιωτικές Αρχές, τα πολιτικά κόμματα, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αντιπροσωπία των διασωθέντων από τις εκτελέσεις, οργανώσεις Εθνικής Αντίστασης, εκπροσώπους συλλογών και συνεταιρισμών.

Επιμελητές για τον συντονισμό των παραπάνω εκδηλώσεων κρίνονται οι κ.κ. Μανόλης Κλαρακωνσταντάκης, Μανόλης Παπαγιάννης και οι Κοινοτικοί Σύμβουλοι Αμिरά.

Αμिरά 10 Αυγούστου 1988
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ
Πρόεδρος Κοινότητας Αμिरά

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΣΚΑΦΗΣ ΤΟΥ 1988 ΣΤΟ ΙΕΡΟ ΤΗΣ ΣΥΜΗΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

(Για τα «Βιαννίτικα Νέα» από την Έφορο Αρχ(των) κ. Αγγελική Λεμπέση)

Το ιερό που Ερμή και της Αφροδίτης στη Σύμη της Βιάννου, όπου η Έφορος Αρχαιοτήτων κ. Αγγελική Λεμπέση πραγματοποίησε ανασκαφές από το 1972, έδωσε και φέτος πολλά και αξιόλογα αναθήματα. Ωστόσο τα αρχαιολογικά μνημεία, τα οποία ολοκληρώθηκε η έρευνα ή αποκαλύφθηκαν τμήματά τους είναι πιο σημαντικά για την ιστορική εξέλιξη αυτού του παγκρήτιου ιερού και για τον ρόλο που έπαιξε το ιερό της Σύμης στη ζωή των κατοίκων της μινωικής και ελληνικής Κρήτης.

Για τους αναγνώστες των Βιαννίτικων Νέων υπενθυμίζε

ται ότι το ιερό της Σύμης λειτούργησε χωρίς διακοπή 19 ολόκληρους αιώνες, δηλαδή από το 1600 π.Χ. ως και τον 3ο αι. μ.Χ. ότι παρουσιάζει οικοδομική δραστηριότητα που καλύπτει όλες τις φάσεις της λειτουργίας του (στη γνήσια τρεις περιόδους ακμής με γάλης χρονικής διάρκειας, που ανταποκρίνονται στις ισάριθμες περιόδους οικονομικής ευρωστίας της Κρήτης και είναι: η νεοανακτορική (1600—1450 π.Χ.), η γεωμετρική — πρώιμη αρχαϊκή (900—600 π.Χ.) και η ύστερη ελληνιστική—ρωμαϊκή (150 π.Χ. — 3ο αι. μ.Χ.). Υπενθυμίζεται επίσης

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΡΟΧΑΙΑ

Για άλλη μια φορά επαναλαμβάνουμε την ανάγκη να τοποθετηθεί πινακίδα κοντά στη διασταύρωση προς το Αστρίτσι του δρόμου Ηράκλειο — Αρκαλοχώρι, που να δείχνει όλα λιγότερο κάτω υπάρχει μια επικίνδυνη στροφή. Δεν πρέπει να περιμένουμε να συμβούν ατυχήματα για να τοποθετηθεί η πινακίδα αυτή.

Με την ευκαιρία τονίζουμε και κάτι άλλο: Στην έξοδο του δρόμου που οδηγεί από

το Καστρί — Κερατόκαμπο προς τον Χάνδρο και συγκεκριμένα στο τέλος του συνοικισμού Περβόλα υπάρχει διασταύρωση δύο δρόμων, που ο ένας οδηγεί προς το Ηράκλειο και ο άλλος προς Βιάννο — Ιεράπετρα, χωρίς όμως να υπάρχει καμία πινακίδα ή άλλη ένδειξη. Επειδή στο δρόμο αυτό κινούνται και πάρα πολλοί ξένοι, που δεν ξέρουν ποιά δρόμο να ακολουθήσουν, επιβάλλεται να τοποθετηθεί το συνταμότερο σχετική πινακίδα.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΑΣ

Η τελευταία παράγραφος στο κείμενο της κ. Λεμπέση που δημοσιεύουμε σε άλλη στή

λη, μας έδωσε σφοδρή σε μια έρευνα στο βαθμό που μπορούσαμε. Η κ. Λεμπέση με τη λεπτότητα που τη διακρίνει δεν κατονόμασε πρόσωπα και πράξεις. Όμως η ισάση των συνεπαρχιωτών μας, (κατοίκων, επαγγελματιών, αλλά και εκπαιδευτικών αρχών, όπως διαπιστώνουμε από πολλές περιπτώσεις) προς επισκέπτες των χωριών μας, είτε με την ιδιότητα του απλού επισκέπτη είτε με την αποστολή του για κάποιο έργο στην επαρχία, δεν είναι αυτή που παριάζει σε ανθρώπους που αγαπούν τον τόπο τους.

Τον ξένο που έρχεται στον τόπο μας δεν πρέπει να τον δούμε με το μάτι που κοιτάζει το πορτοφόλι του και με τη σκέψη πώς θα του πάρουμε περισσότερα. Η τακτική αυτή είναι πολύ κοντόφθαλμη κι όχι μόνο άφελος δεν μας δημιουργεί, αλλά μας οδηγεί στην απαμόνωση και την καταστροφή.

Πολύ περισσότερο όταν έ-
★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 4

Η αντίσταση στην περιφέρεια Βιάννου

Του κ. ΘΩΜΑ ΔΗΜ. ΜΑΝΙΑΤΗ (επ)γού ε.α.)

—30—

Κάθισα ακίνητος ώρες πάλι και καμιά απολύτως κίνηση. Σκέφθηκα ψύχραμα ότι δεν είναι δυνατόν να υπάχθουν Γερμανοί, κάπου διακόσιον πενήντα ήρθαν στην προηγούμενή και να μη βλέπω καμιά κίνηση, γι αυτό αποφάσισα να κατέβω στο Μοναστήρι, γιατί με θασάνιζε η πείνα και η δίψα.

Αυτό που είδα με συγκλόμισε! Ο καλός ηγέτης που κούραρισμένος σε μια άκρη με προσημεία και κόκκινα μάτια, με ξεσκισμένα

τά ράσα του, και αναμάλια σμένα τα γένια του. Μόλις με είδε, δοκίμασε να σηκωθεί, δεν τον άφησα. Τα λόγια του ακόμα αντηχούν σ' αυτιά μου: «Πού είσαι; μαρρέ κοπέλι, με τσί άτιμους; Όμως μου είπες, όλη την νύκτα τον θασάνιζαν, τον ρωτούσαν πού είναι οι Άγγλοι και αυτός τους έλεγε «δεν κατέχω πράμα» και το πρδεν τον έστησαν για να τον εκτελέσουν, αλλά αυτός δεν λύγισε, έριξαν ριπές στον αέρα, αυτές που άκουσα, τον παρατήσαν και έφυγαν,

Μου είπες ακόμα ότι κανένα δεν έπασαν. Βέβαια ο αφανής αυτός ήρωας σήμερα δεν ζει από τα αρχαία της μορφής είναι εύκολο να θες όποιος ενδιαφέρεται το όνομά του.

Έφυγα για την σπηλιά, όπου είχαν πάει μαζεμένοι οι άλλοι αφού την προηγούμενη είχαν σκορπίσει μακριά οδοντόκρημο από τον Κλωντεντάκη, και το θράσος ήλθε ο Ραπιτόπουλος ο οποίος μας εξήγησε τι είχε συμβεί. Το πρωί της 17ης Νοεμβρίου

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 3

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Ίατρείο Άγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιοίκηση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Είρηνοδίκη	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (Θάλασσα)	22121
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090
Φαρμακείο	22140
Γεωπόνοι	22317
Α.Τ.Ε. Βιάννου	22180

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαΐμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22304
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έμμανουήλ — Δουτράκι	22103
Λαοσηιωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Ίωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ίωάννης Κονσολάκης — Άμυρά	31420

(Γιά ύπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΣΤ' ΑΜΙΡΑ:

Η κ. Μαρία σύζ. Εμμ. Καραμανωλάκη γεννήσε αγόρι.
Η κ. Κυριακή σύζ. Θεοδ. Καρανλάκη το γένος Χαρ. Δοριάκη γεννήσε αγόρι.
Η κ. Δέσποινα σύζ. Μιχ. Δοριάκη γεννήσε κορίτσι.

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Η κ. Άννα σύζ. Δημητρίου Νικ. Παπαγιαννάκη γεννήσε αγόρι.

ΓΑΜΟΙ

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:

— Αικατερίνη Χρήστου Γουρνεζάκη και Φώτης Αθων. Τρίκος.

— Γιάννης Εμμ. Γελασάκης και Νίκη Δημ. Αγαπάκη.

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

— Γιώργος Ι. Δουλιγέρης και Ειρήνη Μιχ. Ζαχαράκη.

ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΙΝΗ ΣΕΡΡΩΝ

— Γεώργιος Κ. Γουγάκης και Βιβή Εμμ. Λιπάκη.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΟ ΣΥΚΟΛΟΓΟ:

Μαρία Γρηγοράκη 90 χρονών

ΔΩΡΕΕΣ

★ Για την κατασκευή Αναμνηστικής Πλάκας στο Βαχό συνεχίζεται η αποστολή χρημάτων. Το μήνα που πέρασε μας έστειλαν:

- Ο κ. Μανώλης Ν. Αγγελάκης 16.000 δρχ.
- Η κ. Αμαλία Αγγελάκη — Δρυλεράκη 8.000
- Η κ. Αμαλία Καργιολάκη — Ασπρακισιάκη 5000 στη μνήμη του πατέρα της.

ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΟ — ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΝΙΚΟΣ ΜΗΛΙΑΡΑΣ

ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΣ

ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΓΙΑΝ ΠΛΟΥΜΑΚΗΣ

Τοπογράφος Μηχ. Α.Π.Θ.

Ε. ΚΑΝΑΚΗ — ΠΛΟΥΜΑΚΗ

Πολιτικός Μηχ. ΕΜΠ.

Λ. Δικαιοσύνης 21 — 71201 Ηράκλειο

Οικοδομικές άδειες — εργολαβίες — τοπογραφικά με υπερύψηχρα ηλεκτρονικά μηχανήματα της WILD (TI 1000 + DI 1000)

Τηλ. 235623 — 287934

«Ο ΑΡΑΠΟΚΩΣΤΑΣ»

Με το βαρύ φορτίο, των ογδόντα δύο χρονών στην πλάτη του, αρθρός καν αντρώπιαντος, όπως ταιριάζει στους Βιαννίτες, έφυγε στις 18 του Ιούλη, για το αγύριστο ταξίδι, ο Κωστής Καραγιωργάκης, ο Αραπόκωστας.

Ο θάνατος βέβαια είναι πάντα ένα απαράτητο γεγονός, που όσο κι αν το αναμένομε, όσο κι αν είμαστε προσηπιαμένοι να το δεχτούμε, αφήνει στις καρδιές μας οδύνη και πίκρα. Μα ο μισμός του Κωστή, θέλεις γιατί ήτανε ξαφνικός, θέλεις γιατί είχαμε πιστέψει πως είχε νικήσει το χρόνο, έπει όπως τον βλέπαμε ακούραστο, αγέραστο, μας συγκλόνησε, μας συντάραξε και φόρτισε συναισθηματικά την περιοχή μας ολόκληρη.

Στη Βιάννο γεννήθηκε ο Αραπόκωστας. Πήγαιναν οι γονείς του στον «Κρασά». Η μάνα του η Αραπογιαννάνα κατάβαρη, στο μήνα της, αισθάνθηκε πόνους καθώς έφταναν στη «Σκάλα» της Δέρματος. Πέζεψε την ψαρή φοράδα, πήρε από το σιαμάρι τη δεξιμάτη πατανιά, την έστρωσε στην άκρη του δρόμου και γεννήσε! Έβγαλε ο Αραπογιάννης το τριπέτο του, έκαψε το φάλι του μωρού, το πλυνε στη θάλασσα, το κατόπασε, το τυλίξε στη μαντίλα του, το δωσε στη μάνα του που 'χε ανέβει πάνω στη φοράδα και συνέχισαν το δρόμο τους, πατέρας, μάνα και γιός για τον Κρασά.

Ο Κρασάς, για όσους δεν πήγαν ποτέ προς τα κεί, για όσους δεν ξέρουν, βρίσκεται αναμεισός Δερμάτου και Τσουτσούρου. Όμορφος τόπος, απόκοσμος!

Από τη μιά, νοτικά, η θάλασσα να γλύφει, καταγάλανη, πεντακάθαρη την ξομπλιαστή, πρωτόγονη ακρογιαλιά, με τα κατάμαυρα χαράκια ν' αφρίζουν στον «Ασκορδαλό», κι αναμεισός τους ξεχωριστός θαλασσοβράχος ο «Κολυμπητής» να πλέει απαρηχά σαν τεράστιο νούφαρο, με τους μεγάλους αρόλιθους, σμιλεμένους στη ράχη του, φυσικές αλιμικές της Βιάννου τα χρόνια που το αλάτι δεν έφτανε στα ναικοκυριά συσκευασμένο σε άμορφο ασκουλάκια. Κοντά στον Ασκορδαλό η «Παραθύρα» να χάσκει ορθάνοιχτη μερόνυχτα από ανατολή προς δύση και τα «πουργόνερα» ν' αναβλύζει από το βραχάκι, δίπλα δίπλα στο κύμα, λιγοστό, σταλιά σταλιά σαν το δάκρυ και να 'ρχονται από τα γύρω χωριά λογής λογής άνθρωποι να το παίρνουν σαν αγιασμό, φάρμακο για τους γέροντες κι ανήμπορους.

Από την άλλη, βορεινά, ο Χούσκακας που έκρυψε στοργικά στα σωθικά του τον Ασύρματο στα χρόνια της Αντίστασης, και μετά σπηλιές, φαράγγια και ντοιχιές, στη σειρά, που δένουν επιβλητικά το τοπίο και σπριζούν με αιγυρία τις νατικές πλαιγές των Αστερουσιών, καθώς γκρεμίζονται απότομα προς το λιβάκι, από τον Αχεντριά και τα Δερμάτι.

Σ' αυτή την άμορφη περιοχή είχε στήσει το μιτάπο του ο παππούς του Αραπόκωστα, ο Καραγιωργής. Κι ύστερα ο πατέρας του ο Αραπογιάννης κι ύστερα ο ίδιος. Μιτάπο και χειμαδιά. Χειμώνα και καλοκαίρι στο ίδιο μέρος, στην ίδια μάντρα. Είχανε δεθεί με τη χέρσα γή, τους είχε και την είχαν αγαπήσει, δεν μπορού-

σαν να φύγουν παρά τις δυσκολίες, τις στερήσεις, τη μεναξία και τη μεγάλη απόσταση από το κέντρο, τη Βιάννο — έξι ώρες δρόμος με τα πόδια ή με το κτήμα — που έκαναν τη ζωή πιά τραχιά, πιά δύσκολη. Μα όμως γοργά τρείς αιώνες κράτησε η... Δυναστεία τους, έδινε ο πατέρας στο γιό τη σκυτάλη και συνέχιζε με συνέπεια και πείσμα τον ανηφορικό μα όμορφο δρόμο της ζωής! Εκεί στο ίδιο μέρος, στο πάστο τους, τους βρήκε και τους τρείς ο Χάρος. Και τον ακολούθησαν ευχαριστημένοι, γιατί είχαν κάνει το χρέος τους!

Εκεί λοιπόν στη μάντρα του πατέρα του, στον Κρασά, μεγάλωσε ο Αραπόκωστας. Λίγες μέρες στη Βιάννο κοντά στους συγγενείς και τις άλλες, τις πολλές, δίπλα στην Αραπογιαννάνα και στα γιοδοπράβατα. Δεν είχε βέβαια ο τόπος σχολείο. Δεν κάθισε το βοσκαροούδι σε θρανία. Σπούδασε όμως στο πανεπιστήμιο της ζωής και πήρε το πτυχίο του με άριστα. Έμαθε ν' αγαπά τους ανθρώπους, να παλεύει για τη ζωή, για την αλήθεια και το δίκιο, να μάχεται την ψευτιά και το άδικο. Έπρεπε στη συμφορά του διπλανού του, όπως έπρεξε και στη χαρά του. Έπινε και γλεντούσε, τραγουδούσε και χόρευε. Ώρες ολόκληρες μπορούσε να κάθεται πάνω στο βράχο, στη «Σαρακίνα», να παίζει την ασκομαντούρα του και να τραγουδά με πάθος τις αυτοσχέδιες μαντινάδες του, καθώς έβσκε τα γιοδοπράβατά του. Και πάλι ώρες ολόκληρες να χορεύει πηδηχτό και πεντοζάλη, μοναχός, στο βοσκοτόπια που κρατώντας τη φούντα κάποιου αιωνόβιου κέδρου.

Άνοιγε διάπλατα το σπίτι του στο συγγενή, στον φίλο, στον περαστικό, και πρόσφερε μ' απλοχεριά και αγάπη την ανεπαλήγητη φιλοξενία του, έτσι απλά, από ανθρωπιά και καλοσύνη, χωρίς υπολογισμούς, χωρίς ίχνος υπεροβουλίας!

Εκεί στον Κρασά τον βρήκε, βοσκό, η κατοχή. Πατριώτης όπως ήταν, μπήκε από τους πρώτους στην Αντίσταση, στην οργάνωση του Αλέξανδρου Ραυτοπούλου. Παλικάρι τότε, με το κεφαλομάντιλο και τα σπιβάνια, με τη ζωντανία και την ακατάβλητη δύναμη των πρώτων πέντε του χρονών, ψημένος από τη βοσκική και τις στερήσεις, αδάμαστος, αδισταχτος σε ό,τι στόχευε στη φθορά που καταχτητή, ακατάλυτος σαν τα καπρόπετσι, σωσπός, κοιζουλοκρητικό!

Πήγαινε κι ερχόταν στις διέφορες αποστολές που τις εκτελούσε αστραπιαία με παράτολμο θάρρος και συνέπεια. Δεν ήξερε τι θα πει κίνδυνος, δεν ήξερε τι θα πει φόβος, τι θα πει κόυραση. Παραπλανούσε τους Γερμανούς, όλη μέρα στο κοπάδι του, «αδιάφορος», «φίλησος», «νομοταγής» και μάλις νύχτωνε, έβραζε στα πόδια του φτερά κι έπρεξε από τον Ασκορδαλό που έβγαίνει το υποβρύχιο, ως τον Χούσκακα, ως τη Βιάννο και τ' άλλα χωριά, να μεταφέρει μηνύματα, τρόφιμα, πολεμοφόδια ή να συνοδεύει πατριώτες στα ασφαλή μυστικά περάσματα. Όταν ξεφόρτωνε και φάρτωνε το υποβρύχιο, δούλευε οληνυχτίς και τα ξεμερώματα έπαιρνε το κοπάδι

του και το κινούσε πάνω, κάτω, γύρω από τον Ασκορδαλό όπου να σβήσουν τα ίχνη από το ποδοβολητό των ζώων και των ανθρώπων που μετέφεραν τα πολεμοφόδια. Η γυναίκα του η Αγάπη, Κωσταννίτισσα από την οικογένεια των Σταματούληδων, πρωτοξαδέλφη του Κτηνιάτρου, που εκτελέστηκε στην Αγιά, μαζί με τον ήρωα Ραυτόπουλο, έπαιρνε πρβί πρβί το γιό της το Μανώλη παιδαρέλι τότες, και μάζευαν τις... «καβαλίνας» για να μη μείνει κανένας ίχνος που θα μπορούσε να δημιουργήσει υποψίες στους καταχτητές. Και δίπλα, πάντα, από κοντά, σε κάθε δύσκολη αποστολή, ο Διαμαντής, μικρότερος αδελφός του Κωστή, που καθώς λένε, όσοι τον έζησαν από κοντά, ήταν από τους πιο γρήγορους, πιο τολμηρούς και ριψοκίνδυνους σπυδέρμους στην περιοχή. Δε βόδιζε ποτέ ο Διαμαντής, δεν έμπαυε σε δρόμους σαν τους άλλους ανθρώπους, έπρεξε, ηηδούσε σαν αγρίμι στα κατσάβραχα και τα παράστρατα και τις κονταριές, ευθεία γραμμή, πάντα νύχτα σκοτάδι, ίδια νυκτόβια. Περνούσε την Κάτω Βιάννο, το Χόνδρο από την Περβόλα, την Αγκινάρα, έφτανε στον Άι Νικόλα, στου Κανονά το Χαράκι, γκρεμιζότανε στα Πεζεμπέ, έβγαίνει στο Ποροφάραγο, περνούσε τον Δερματιώτη Ποταμό, ανέβαινε τη σκάλα της Δέρματος, ανεκουλούριζε τους Χερμύλους και τη Σαρακίνα, κι έφτανε σε σαράντα λεπτά, ίσαμε πο πολύ μια ώρα, στον Κρασά, στον Ασκορδαλό ή στον Χούσκακα. Όλη η οικογένεια στο πόδι, για το μεγάλο σκοπό, πη Λευτεριά.

Ένα πρωινό κύκλωσαν οι Γερμανοί το μαντροτόπι, πιάσανε την Αγάπη με το γιό της το Μανώλη, πο Διαμαντή και τον βοσκό τους, τον Απετάκα, από το Λουτράκι. Ο Αραπόκωστας πρόλαβε και ξέφυγε. Πήραν τους άλλους, πήραν τα εφτακόσια γιοδοπράβατα κι άλλα βρήκαν, ρήμαξαν το μιτάπο. Τρείς βδομάδες βασάνιζαν την Αραποκώστανα στην γκεστάπο. Δεν της έβγαλαν λέξη. Τον Διαμαντή και τον Απετάκα τους έκλεισαν στην Αγιά.

Από τότε ο Αραπόκωστας και μέχρι τη φεύγα του καταχτητή θα γυρίζει ένοπλος με τους άλλους αντάρτες στα γύρω βουνά, όλων εκείνο τον άμορφο καιρό που η Βιάννος είχε ορθώσει με υπερηφάνεια το ανάστημά της στο Ναζισμό, αντίσταση, πεισματάρια, απροσκύνητη κι έγγραφη ιστορία!

Γρήγορα μετά την απελευθέρωση ισχυροτήθηκε πάλι ο Κωστής με την αξιοσυντροφισιά του και τα τρία του παιδιά μπήκε στη σειρά του. Γλεντζές κι ανοιχοχέρης όπως ήταν, έκανε κουμπιάρειες, έπινε, γλεντούσε, είχε γίνει ο

«τύπος» του χωριού, από κείους που τόσο τους έχει ανάγκη ο τόπος, μα που με τον καιρό χάνονται και λιγοστεύουν. Θυμώσσοφος, είχε πάντα κάτι ευτράπελο να πεί, κάτι να διηγηθεί για να σκορπίσει το γέλιο και να δώσει κέφι στη συντροφιά του. Έκανε τον εαυτό του «ανεκδοτό» για να διασκεδάσει τους άλλους, γι' αυτό στα γλέντια, στις συντροφίες ήταν περιζήτητος. Καθένας ήθελε να τον έχει στην παρέα του, όλοι ήθελαν τη φιλία του, δεν είχε κανένας εχθρό.

Είναι χαρακτηριστικό πως, παρά την έξαρση της ζωοκλοπής τα τελευταία χρόνια, έμεινε ως τα προχθές στην ερμιά του Κρασά μόνος με τη γυναίκα του και τα εκατόν πενήντα γιοδοπράβατά του και δεν τον πείραζε κανένας. Όχι πως τον φοβόντουσαν, τι να κάμουν δυό γερόντιο, πώς ν' αντισταθούν; μα γιατί απόλίζε τους πάντες με την καλοσύνη του. Η φήμη που είχε φύγει μακριά έξω από τα όρια του Κρασά και της Βιάννου.

Πριν λίγα χρόνια ξεκίνησε παρέα από το χωριό, νύχτα με ακομαντούρα, βιολί, ακκορντεόν, μαντολίνο, φθάσανε περασμένα μεσάνυχτα στη μάντρα, στον Κρασά. Άνοιξε διάπλατα το σπίτι μόλις ακούστηκαν τα όργανα, στο πόδι κι η Αγάπη, έστρωσε το τραπέζι και μέχρι να βάλει την πρώτη ρακή, στο άψε σβήσε, μπάινει μέσα ο Αραπόκωστας με το ρίρι στην πλάτη του, καπασταμένο, έτοιμο για τη σουβλά. Ακολούθησε πρικούβετο γλέντι. Τα ξεμωρώματα ετοιμάστηκαν να φύγουν. Πιο εκεί από τη μάντρα, ένα κοπάδι καλλίφωνες πέρδικες στρατάριζαν στα χαροκάκια και κακάριζαν με όρεξη. Κάποιος από τη συντροφιά σκέφτηκε πως ήταν κατάλληλο το σκηνικό για μαγνητοφώνηση! Να ανοίξει η μάντρα να βγει έξω το κοπάδι, να κτυπούν τα κουδούνια, να παίζει η ασκομαντούρα, να κακαρίζουν οι πέρδικες και το μαγνητοφώνημα να καταγράψει την απίθανη συναυλία! Μα πετόχηκε ο Κωστής:

— «Οι, για όνομα του Θεού, μη μου το κάμτε αυτό, δεν ακούτε τα κουδούνια πως πσαφρίζουν; Θέλετε δηλαδή να με κάνετε «μπεγιάνι» στο χωριό; Δεν είναι ώρα για τέτοιες δουλειές. Σήμερα είχα σκοπό ν' αλλάξω τα φάλτσα, να συνταιριάξω τις φωνές, να μολογούν, ν' ακούγονται όμορφα. Ελάτε αύριο μεθαύριο που θα τάχω κατασπέσει».

Έπαιξε ένα σάλτο, έφερε από μέσα μια αρμαθιά κουδούνια και εξήγησε:

— Αυτά εδώ είναι σκλαβέρτα, αυτά καμπανέλια, αυτά πσαφάρια, αυτό λέρι κι αυτό μπαντινιάτης. Αυτά είναι τα φάλτσα, πρέπει να τ' αλλάξω στο κοπάδι, να βγαίνει γλυκός ο

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 3

ΚΟΡΥΦΗ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

Δ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑΚΗΣ

Δ. ΚΑΡΔΑΜΑΚΗΣ

Δ. ΠΑΠΑΚΥΡΙΤΣΗ

ΔΑΙΔΑΛΟΥ 10 - 712.02 ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΗΛ. 285.333

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία Έκδοση στην ύπηρεσία
δλων των Βιαννιτών

Έκδοτής — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Όδός 86 Δ. Αρ. 110. Τηλ. 282.808

Φιλολογική Επιμέλεια κειμένων
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ
Έβαν 83 (Στοά Μουρτζή) τηλ. 242.040

Ετήσιες συνδρομές

Ίδιωτών δρχ. 500
Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών » 600

Εμβόσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Επιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 άρ. 110 Ήρακλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 39 Ήρακλειο
Χειρόγραφα δημοσιεύσιμα ή μη δέν έπι-
στρέφονται. Γά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν
τις απόψεις των συντακτών τους.

Η αντίσταση στην περιφέρεια Βιάννου

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελ. 1
ου ερχόταν πρώτος Μοριδάκι
αφού τη νύχτα είχε μείνει
κοντά σ' ένα μετόχι, περιμέ-
νοντας να ειδοποιηθεί όταν
θα ερχόταν το υποβρύχιο.
Είδε τους Γερμανούς και χω-
ρίς να χάσει την ψυχραιμία
που και με την ευστροφία
που τον διέκρινε, ανέλαβε
να τους οδηγήσει... στο Μα-
ριδάκι. Άρχισε λοιπόν να
τους πηγαίνει όχι «δία της
ευθείας, αλλά δια της τεθλα-
σμένης οδού» παραπλανών-
τας τους για να κερδίσουν
χρόνο και περιώνοντας τους
κοντά από τη σπάνη του Μή-
ησιου, ο οποίος ήταν γνώ-
στης των πραγμάτων, κατά-
λαβε τα πάντα και από άλ-
λο σημείο και από απάτητα
μονοπάτια έπρεξε να μας
ειδοποιήσει, κερδίζοντας έ-
τσι τουλάχιστον μια ώρα, η
οποία αποδείχθηκε αρκετή
για να λάθουμε τα μέτρα
μας.

δαμψ την τορπιλάκατο να
έρχεται από δυτικά, θήκα
με επάνω στα θράκια, έγκοι-
με λίγο ταχύτητα και είδαμε
ότι ήταν μέσα ο Κώστας ο
αναφερόμενος πιο πάνω ως
μικροέμπορος, ο Κάπριτας
Μάικ, όπως ύστερα κάπρι-
το όνομά του, και ένας Άγ-
γλος ναύτης ο οποίος στην
πραγματικότητα ήτο υπή-
λός των μητρικών υπηρεσιών.

Μας είπαν να πάμε όλοι
στη Γλίβρα, παράγωμα που
έγινε. Εκεί έβγαλαν από την
τορπιλάκατο ένα κιβώτιο ό-
πλα όπως μας είπαν, άλλα
είχαν κατεβάσει στις
Εκκλησιές. Κάτά το μεσημέ-
ρι ήλθε ο Ραπιτόπουλος, και
έπειτα από λίγο ο Κουτε-
ντάκης, με ένα άλλο άτομο
το οποίο ήταν ο Σουρής που
αναφέρω στην αρχή του ρη-
μειώματός μου.

(Συνεχίζεται)

ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΚΟΛΟΓΟΥ

Πραγματοποιήθηκαν και φέ-
τος οι προγραμματισμένες
εκδηλώσεις του Συλλόγου με
αποκορύφωμα την εκδήλωση
που έγινε στις 15 Αυγούστου.
Παρευρέθηκαν πολλοί κάτοι-
κοί όλων των χωριών της ε-
παρχίας. Την εκδήλωση χαιρέ-
τισαν ο κ. Μανώλης Καρακ-
στασιάνης, Νομαρχιακός Σύμ-
βουλος, που πήρε μέρος σ' αυ-
τήν.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΓΡΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΒΗ

Εικοσαήμερη εκπαίδευση
αγροτών πραγματοποιήθηκε
τον περασμένο μήνα στην
Άρβη.

Στους αγρότες που παρακο-
λούθησαν τα μαθήματα κατα-
βλήθηκαν 1000 δρχ. ως ημερή-
σια αποζημίωση.
Δίδαξαν Γεωπόνου του Ιν-
στιτούτου Λαχανοκομίας και
Ανθοκομίας Ηρακλείου, του
Σταθμού Γεωργικής Έρευνας
Ιεράπετρας της ΑΤΕ, της πε-
ριφερειακής Διεύθυνσης γε-
ργείων Βελτιώσεων και του
Σταθμού Φυτογέγονομικού
Ελέγχου Ηρακλείου.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ANNA ΚΟΣΜΑΔΑΚΗ — ΝΕΡΑΝΤΖΑΚΗ
Άνω Βιάννος
ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΠΟ 22 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
Τηλ. 17498

«ΤΟ ΧΑΡΟΥΠΟΜΑΖΩΜΑ ΣΤΟΝ ΚΕΡΑΤΟΚΑΜΠΟ»

ΚΡΗΤΗ:

Βορνή γιαλιά και Νοτική, στο
έμπια του Σεπέμρη, σπώ
χαρούπι το μάζωμα, είχε
είχενε πονηγύρι.

Των πειρατών ο βόβος είχε
ξορίσει τα χωριά από τις πα-
ραλίες κι η έλλειψη συγκοι-
νίας, τα βούγια, τα «κίναρο-
βγάλματα», «το μαύρο θέρο»
και τ' αλώνια, κρατούσαν
τους νέους στα χωριά και
τους ιππερούσαν απ' τσι χαρές
και τσι δροσές τη θάλασσα.
Επάτες δεν υπήρχε ακόμη αυ-
τά που λέμε σήμερα «καλοκαι-
ρικές διακοπές». Οι μόνες δια-
κοπές, γεμάτες από ξεγνοια-
σιά, ξεφωρητά, χαρές και γέ-
λια ήταν κάθε Σεπέμρη, στο
χαρούπι το μάζωμα. Μια
μνήμη ζωντανή και μια ανά-
μνηση γλυκιά, για όσους το
ζήσαν τότε.

Την άδεια για το μάζωμα,
την έβγαλε η Νομαρχία και ει-
δοποίησε το κάθε χωριό
με τηλεγράφημα. Ο κάθε πρό-
εδρος ειδοποίησε τσι χωρια-
νούς με τον τελάλη.

Από μέρες στα χωριά επι-
κρατούσε μια αναστάτωση
και μια προετοιμασία, σ' ό-
λες τσι φαμιλιές. Άζεφανα κá
όσο βράδυ τσι ύστερα τ' Α-
υγούστου, έβγαίνε από τα
δάματα ο τελάλης κι ανακοί-
νυνε την ημερομηνία.

Την ίδια ώρα ένας θόρυ-
βος χαράς πανηγυριού, πλημ-
μύριζε το χωριό που απ' ά-
κρη σ' άκρη μύριζε ξεσηκωμό
και εγκατάλειψη.

Αξήμερωτα όλο το χωριό κι-
νούσε για το γιαλό, παπούλιες
—πατούλιες, να παί να μάσει
το βάθος. Στρατολάτες και
καβαλάρηδες, μουλαρογάιδου-
ρα, έχνη και ζούμπερα, μιαν
αμείλιωτη μελαϊκά στον α-
μείλιωτο δρόμο, από το Χόν-
τρο ως τον Κερατόκαμπο. Ο
γεις εφώναζε κοξέξο κι ο άλλος
«μούλεξες». Άλλος το σκύλον
έκραζε κι άλλος εκφυρολόγα.

Από τη φλέγα και κόπω ξε-
χωρίζονταν οι παπούλιες και
καθεμιά πήγαζε τον μετόχι
της. Οι φράχτες των περι-
ολιών κι όλα τα ριζογκρέμνια,
χύματα, ανεβολέματα, κατα-
πότες και ρέματα, ήτανε όλα
χαρούπιές γαμάτα. Άγιο να
'ναι και τούτο το δαντρό που
έκανε σοκολάτες και τρώγανε
τα «δασκαλάκια» το χειμώνα.
Άγιο να 'σαι, χαρούπια, που
συμπλήρωσε την τριάδα,
«Μερθιά, ελιά και χαρούπια»
τα δέντρα που καρπούνε, ε-
κεί που διάβηκε ο Χριστός
κατά πώς λέει ο λαός. Εκεί
που λιάζει και γελά χειμώνα
καλοκαιρί. Σ' όλα τα λιόφυτα
αντιβαύιζε τοντεμπλουίτι,
των κοπελιών τα γέλια, των αρ-
γών το «όσα» κι ανάρια —α-
νάρια ακουγόνταν εκφυροτρα-
γουδισμένες μαντινάδες, πα-
ραγγελίες στην αγαπιά, του χυ-
ρισμού, του μισμού, της αν-
τριγιάς και του καρασεβντά.
«Κι όταν θα πομαζώζομε,
είντα σφορμή θα βρισκεις
να παίρνεις το καλάθι σου
να 'ρχεσαι να με βρούσεις;

Σ' όλα τα μιονοπάτια, σε
στράτες και δρομάκια, συναν-
τούσε τους αγωνιάτες με την
πετίνα σαρκί στην κεφαλή
κι ένα μερθιφορένταλο σ' αυ-
τί. Πολλές φορές στούτη τη
δουλειά την κάναν τα κοπέλια
κι ήτανε μέγας φόβος των κο-
πελιών να μην κοπεί στο χύμα
του γαί'δάρου η μπροστελιάνα
ή να μην ξεφρατωθεί κανένας
φάρδος. Πάνε κι έλα οι αγω-
γιάτες, ντούκου—ντούκου οι
εργάτες κι οι φάρδοι στήνονε
ταν ορθοί στω λιόφυτων τσι
άκρες και στων εμπάρω τσι
αποθήκες.

Στους μαγαζέδες, εργάτες
ξεφρότωναν τα σουβάλια,
κι έμποροι ζυγίζανε και δίνανε
στον αγωνιάτη τα «μπούσου-
λα» με τσι σκάδες τσι κάθε
στραθιάς. Όλη τη μέρα στα
λιόφυτα χυνότανε κουβάδες

ο ιδρώτας κι η αίμα και η
κούραση φουντώνανε την πε-
θυμιά να πομαζώζουμε να πά-
νε να χαρούμε τη θάλασσα.
Δυα τρεις ημέρες εβάστα
αυτός ο μπετότης που χαρού-
ποβεντέμα. Καθένας και του
μάζωμα, με τήν τελευταία
στραθιά καταβαίναν όλοι στη
θάλασσα. Να τσι κεράσει ο έ-
μπορος, να πούνε «και του
χρόνου», με τήν τελευταία
στραθιά καταβαίναν όλοι στη
θάλασσα. Να τσι κεράσει ο έ-
μπορος, να πούνε «και του
χρόνου», με τήν τελευταία
στραθιά καταβαίναν όλοι στη
θάλασσα. Να τσι κεράσει ο έ-
μπορος, να πούνε «και του
χρόνου», με τήν τελευταία
στραθιά καταβαίναν όλοι στη
θάλασσα.

Αυτά τσι κεράσει ο έμπορος,
να πούνε «και του χρόνου», με
τήν τελευταία στραθιά καταβαί-
ναν όλοι στη θάλασσα. Να τσι
κεράσει ο έμπορος, να πούνε
«και του χρόνου», με τήν τε-
λευταία στραθιά καταβαίναν
όλοι στη θάλασσα. Να τσι κε-
ράσει ο έμπορος, να πούνε
«και του χρόνου», με τήν τε-
λευταία στραθιά καταβαίναν
όλοι στη θάλασσα. Να τσι κε-
ράσει ο έμπορος, να πούνε
«και του χρόνου», με τήν τε-
λευταία στραθιά καταβαίναν
όλοι στη θάλασσα.

Ανθρωπο αρσενικό δεν έ-
φνε ούτε να γιοσταθεμεί ή να
περικοιτάξει. Θεός δεν τόπε,
εξαμπετάνε ο ήλιος και κια
θέας δεν ήλεγε να βγει απ' τη
θάλασσα να φύγει. Με τσι φε-
νές και τσι απειλές κατάφε-
ρε να τσι βγάλει από τη θάλα-
σα να τσι πάρει να φύγουνε
στο χωριό. Μουχλιάσματα
πάνανε τα κμουρατολοί'δια»,
τα χαρούπια που είχανε ξεδια-
λέξει για να φουρνίσουν να
τρώνε το χειμώνα.

Την άλλη μέρα στο χωριό,
στα καφενεία, όλοι λέγανε πό-
σα χαρούπια βγάλανε και ποι-
ός έμπορος πήρε τα πιο πολ-
λά. Στις γειτονιές όμως και
στα σκάκια, στο αιώλοπαρ-
τες και στο κληματαριές α-
ποκάτω, τα σχόλια ήταν δια-
φορετικά. Πώς πέρασαν οφέ-
τος στη θάλασσα, ποιόν εί-
δανε οι νιές. Παιός ντόπιος

ξένος και ντελικανής τσι είδε
στη θάλασσα και τσι αποκαμά-
ρωσε.
Άχι, παλαιινή ζωή, πόσο χα-
ρούμενη ήσουν. Πόσο απλοί
οι άνθρωποι σου, πόσο καλή
η ζωή σου.

Μοναδική τους έγνοια ήταν:
Καρασεβντάς κι αγαπία, πολλή
δουλειά, πρωτόγονη, χωρίς
το στρέψ και το άγχος.

Σεπέμρη της 1908
ΝΙΚΟΣ ΑΝΔΡ. ΘΕΟΔΟΣΑΚΗΣ

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΛΛΟΥ

- Εκδηλώσεις οκτώ ημερών
οργάνωσε ο Πολιτιστικός Σύλλο-
γος Χριστούπολης Καβάλας
με πρόεδρο τον συνεπαρχιώ-
τη μας Μανόλη Βαρδάκη. Πα-
ραθέσαμε μερικά από τα θέ-
ματα των εκδηλώσεων.
— Λαϊκοί χοροί από την Πο-
λιτιστική Σπύγη Ν. Καβάλας.
— Δημοτική συναυλία από
Θρακιώτικα συγκρότημα.
— Χοροί από τον Πολιτιστι-
κό Σύλλογο Καλαμακίου
— Θεατρική σκηνή «ΛΑΜΠΙ-
ΟΝΙ».
— Ο Καραγκιόζης και τα σαί'ι
να του.
— Αχαρνείς του Αριστοφάνη.
— Λαϊκή συναυλία από το
Μουσικό Σύλλογο Ξάνθης
— Δημοτικοί χοροί. Συγκρο-
τήματα
— Δημοτική Μουσική και τρα-
γούδια.
— Παντιακοί χοροί.
— Ποντιακή βραδιά
— Ποδηλατοδρομία.
— Κρητικοί χοροί από την
Κρητική αδελφότητα Καβάλας.
— Πολλές άλλες συναυλίες, θέ-
ατρο σκίον και το Γαί'τανάκι
της Ζωρς Σαρρή.

Οι εκδηλώσεις έκλεισαν με
ομιλία «Ιστορία της Θράκης»,
Θρακιώτικος και Μακεδονι-
κός χορός και Θρακιώτικο
γλέντι.

Αυτά δημιουργούν οι συ-
νεπαρχιώτες μας, όταν βρί-
σκονται έξω από την επαρχία.
Τι κάνουν αυτοί που μένουν
κοντά της;

Περιμένουμε μια απάντηση
από τους Πολιτιστικούς Συλ-
λόγους που υπάρχουν εστι-
χώς, στα περισσότερα χωριά.

« Ο ΑΡΑΠΟΚΩΣΤΑΣ »

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελ. 2
αχός, να μερεύει ο τόπος κι
η ψυχή μου. Ελάτε μεσοβό-
μας με το μαγνητόφωνο.
Αυτός ήταν ο Αραπόκω-
στας, μερακλής και κεραιτζά-
κας του Βοσκό του Καζαντζά-
κη που δεν τον έπαιρνε ο ύ-
πνος κι έφραγε μεσάνυχτα να
βγει απ' το αόρι ν' αλλάξει το
φάλητσι ασούρι στο κοπάδι
του να ηρεμήσει.

Έτσι περνούσε τη ζωή του,
με αγάπη, ανθρωπιά και καλο-
σύνη. Όσπου προχθές στις 18
του Ιούλη, το πρωί, κατάλαβε
πως έφθασε το τέλος! Μπήκε
στο κονάκι του, κάθισε στη
θέση που τυροκομούσε εβδο-

μήντα τόσα χρόνια, έγειρε το
κεφάλι του και κοιμήθηκε τον
αιώνιο ύπνο του. Εκεί τον
βρήκαν σε λίγο τα παιδιά του,
γαλήνιο, χαμογελαστό, ευτυχι-
σμένο!..

... Για πολλά χρόνια, όσοι
περνούσαν από τον Κρασά όσα
στέκονταν ν' αφουγκράζονται
την εξάσια μελωδία με τα συμ-
παιρισμένα κουδούνια, τα
κακαρίσματα των περδικών
και τη γλυκιά σκομμαντούρα
και θα σκέφτανται με συγκίνη-
ση κι ανατριχίλα:
— Ζει ο Αραπόκωστας!!..

ΜΑΝΩΛΗΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ
Ηράκλειο 25/7/88

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η Επιτροπή Αποπεράτωσης
του Γηροκομείου Επαρχίας
Βιάννου θεοκρεί χρέος της να
ευχαριστήσει θερμά και από
τη θέση αυτή τους παρακάτω
δωρητές, που πρόσφεραν:

- 1) Οικογένεια κ. Μανώλη
Μαστρογιωργάκη στη μνήμη
των νεκρών της δρχ. 5.000
- 2) Οικογένεια κ. Μανώλη Κα-
διανής στη μνήμη των νε-
κρών της δρχ. 5.000
- 3) κ.κ. Καίτη—Βασίλη Κο-
νονασάκη στη μνήμη των γο-
νέων της δρχ. 5.000.
- 4) κ.κ. Γιώργου και Δωρίτα
Σπανάκη στη μνήμη της θεί-
ας τους Μαρίας Μιχ. Παπαμα-
θαϊάκη δρχ. 5.000
- 5) κ. Μαρτίνα Αδ. Παπαμα-
στοράκη δρχ. 5.000
- 6) κ. Μανώλη Μιχ. Ραπτάκη
— Κατερίνα Μιχ. Ραπτάκη και
Σοφία Μιχ. Ραπτάκη στη μνή-
μη Μιχ. Ραπτάκη (κυνηγού)
δρχ. 5.000
- 7) κ. Κατίνα Ι. Μαρτή στη
μνήμη του συζύγου της και
των γονέων της δρχ. 5.000
- 8) κ. Γιώργου Καραγιωργάκη
στη μνήμη της αδελφής του
Θεονύμφης 10.000
- 9) κ. και κ. Ιωάννη Παπαδο-
μαρκάκη αντί μνημοσύνης στη
μνήμη της κόρης τους Ρηνού-
λας 20.000 δρχ.
- 10) κ. Μαρτίνα Χ. Δημ. Πα-
παμαθαϊάκη στη μνήμη του
συζύγου της Δημήτρη 10.000
- 11) κ.κ. Άγγελος — Δημή-
τρα Λυκοτραφιτή στη μνήμη
του πατέρα τους Αντώνη Στα-
νάκη 10.000
- 12) Νικόλαο Νεραντζάκη
του Εμμ. δωρεά στη μνήμη
της συζύγου του ενός ποπιστι-
κού στη θέση «Μαυρικόν».
- 13) κ. Μανώλη Χριστ. Πα-
παδημητράκη δωρεά ενός

λιβαδιού στη θέση «Μαυράρι»
14 κ. Χαρίδημο Μπισσακά-
κη δωρεά δύο Μπισσακά-
ρη στη θέση «Άγιος Νικόλαος».
15) κ. Δημήτρη Πλατζουνά-
κη Πρόεδρο Συμ. Βιάννου, και
λοιπά μέλη Συμβουλίου, για
τις εξυπηρετήσεις τους προς
το Γηροκομείο (μεταφορά
τουβλών κ.ά. δομικών υλικών
από τη Ηράκλειο στην Αγία
Μονή).

16) κ. Μανώλη Γεωργ. Παπα-
μαθαϊάκη πολ. υπομ. για τις
επιμετρήσεις δωρεάν του μετε-
τιν χτισίματος, κλπ, εργασι-
ών.

17) Όλους εκείνους που κα-
τέθεσαν και καταθέτουν χρή-
ματικά ποσά στα Β.Ν. και σ'
άλλες τοπικές εκμηριζίδες.

(Από την Επιτροπή Αποπε-
ράτωσης Γηροκομείου Επαρχί-
ας Βιάννου)

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΛΟΓΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ:

1) Στη θέση ΚΕΝΤΡΑ αγρό-
κτημα περίπου 8 στρέμματα,
κατάλληλο για θερμοκήπια
και 2) Στην θέση ΣΠΑΡΤΙ ΑΝΩ
Βιάννου ελαιώνες με 70 ε-
λαιόδενδρα.
Πληρ. κ. Μαρτάκης τηλ. (01)
94.26.601.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ: Στην Άρβη σπι-
τι με δύο πασόφεις σε κεντρικό
δρόμο.

Πληρ. τηλ. (0895)31.489
ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ στον Κερα-
τόκαμπο επιπλωμένα διαμερι-
σματα.

Ιδιοκτήτης: Ιωάν. Γιαμαλά-
κης τηλ. (0842) 28.369 ή 23.
253.

Ειδική προσφορά: Σεπέμ-
βριο και Οκτώβριο.

ΑΔΑΜ ΣΠΟΡ
MARINA ΠΑΠΑΜΑΣΤΟΡΑΚΗ
ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ 38
Τηλ. 252543

Δρ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΙΜ. ΧΑΤΖΑΚΗΣ
Ιατρός Πνευμονολόγος
Ιατρείο: Μεραμβέλλου 25 (πλ. Μουσείου)
Δέχεται: 8—10 π.μ. και 5—8 μμ.
Σάββατο με ραντεβού
Τηλ. 223207 — 259711

ΓΡΑΜΜΑ ΣΕ ΦΙΛΟΥΣ

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

φίλου, του χωριανού του καθενός μας.
Είναι προσταγή των 360 θυμάτων της επαρχίας. Τα κόκαλά τους θα τρίζουν κάθε χρόνο που μαζευόμαστε στο χώρο του Ηρώου και πιστεύουμε πως με την εκφώνηση των ονομάτων τους και την κατάθεση ενός στεφανιού, εκπληρώσαμε το χρέος μας. Τα κόκαλά τους θα τρίζουν κάθε φορά και θα μας καλούν στην εκπλήρωση του μεγάλου αυτού χρέους.

Η πρωτοβουλία του Προέδρου και του Κοινοτικού Συμβουλίου Αμιρά είναι επιτακτική ανάγκη. Δίπλα τους θα σταθεί όλη η επαρχία. Η συμπαράσταση ξεκίνησε. Οι πρώτες προσφορές έγιναν ήδη.

Γ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ Κ. ΣΥΜΗΣ: Μεγάλη η ιστορική κληρονομιά που έχουν επιμνησθεί οι κάτοικοι της Κ. Σύμης, οι εκπρόσωποι τους στο Κοινοτικό Συμβούλιο και ο Πρόεδρος που αρκετά χρόνια τον εκλέγουν αντιπρόσωπό τους.

Πριν από λίγα χρόνια η Ιστορία είχε καταγράψει το ρόλο της Σύμης στους Εθνικούς αγώνες με συνέπεια να καταστραφεί δυο φορές. Ήρθε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, η Γερμανο-Ιταλική κατοχή της Κρήτης, και η καταστροφή της πάλι για τη συμμετοχή των κατοίκων της στην Εθνική Αντίσταση.

Μα στα τελευταία χρόνια η αρχαιολογική σκαπάνη της δραστήριας και ακούραστης εφόρου αρχαιοτήτων κ. Αγγελικής Λεμπέση, ανακάλυψε πως η ιστορία της περιοχής είναι πολύ παλιά.

Με τα ελάχιστα στοιχεία, που έχουν κατά καιρούς δημοσιευτεί στα Β.Ν., μέρος από τον όγκο που υπάρχουν, γίνεται φανερός ο ρόλος που επί δεκαετίες συνεχείς αιώνες έπαιξε η περιοχή της Κ. Σύμης με τη λειτουργία στην περιφέρεια της Κρύας Βρύσης του Ιερού του κεδρίτη Ερμή και της Αφροδίτης. Επί 1300 χρόνια, караβάνια απ' όλη την Κρήτη με τα πρωτόγονα μέσα διακίνησης της εποχής αυτής μαζεύονταν στο Ιερό του Ερμή και της Αφροδίτης ως προσκυνητές και πρόσφεραν τα αναθήματά τους.

Σε άλλη στήλη δημοσιεύουμε τα αποτελέσματα των φετινών ανασκαφών, όπως είχε την καλοσύνη η κ. Λεμπέση να μας στείλει (οι στήλες αυτές την ευχαριστούμε πολύ). Ανασκαφές που, όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, γίνονται με πολλές δυσκολίες. Τα απαιτούμενα χρήματα δεν χορηγούνται. Το Υπουργείο Πολιτισμού παραπέμπει στην Αρχαιολογική Υπηρεσία κι αυτή δεν διαθέτει ειδικά κονδύλια.

Από μικρή προβολή που με πολλές δυσκολίες έγινε στο εξωτερικό, δόθηκαν ευτυχώς ορισμένα βοηθήματα. Αλλά τις ανασκαφικές εργασίες κάνουν ακόμη πιο δύσκολες οι συνθήκες διαμονής του προσωπικού, επιστημονικού και εργατικού. Καμιά συμπάρσταση των συνεπαρχωτών μας και πολλές φορές απειρηθεί συμπεριφορά επαγγελματιών που ζήτησαν να τους εξυπηρετήσουν. Μα οι ανασκαφές πρέπει να συνεχιστούν και να ολοκληρωθούν με την εξασφάλιση των παρακάτω:

1. Να εξυπηρετεί κατάλληλος ξενώνας για την άνετη διαμονή του επιστημονικού και εργατικού προσωπικού για την απρόσκοπτη εργασία τους.
2. Να εξασφαλιστεί όλο το ποσό που χρειάζεται για την ολοκλήρωση του έργου.
3. Να εξυπηρετεί το ποσό που χρειάζεται για να γίνει γνωστή (με τις σχετικές δημοσιεύσεις) στο πλατύτερο κοινό όχι μόνο τοπικά αλλά και πανελλαδικά και παγκόσμια η σημασία και η αρχαιολογική αξία του Ιερού της Σύμης.
4. Να δημιουργηθεί η υποδομή για την άνετη προσέλαση στο χώρο του Ιερού, με τα σημερινά μέσα διακίνησης.
5. Να δημιουργηθεί εκθεσιακός χώρος, (περίπετρο) για να εκτεθούν σε φωτογραφίες έστω, όλα τα ευρήματα.

Η κληρονομιά είναι μεγάλη και η ευθύνη για την αξιοποίησή της. Η σωστή αξιοποίησή της θα βοηθήσει ανυπολόγιστα την περιοχή.

Η κ. Λεμπέση με την υπομονή και την επιμονή που την διακρίνει έκανε το καθήκον της προς την επιστήμη που υπηρετεί. Σε μας όμως έδωσε στοιχεία, που αν δεν τ' αφήσουμε να τα σκεπάσει και πάλι ο χρόνος, όπως ήταν σκεπασμένα πολλούς αιώνες, πολλά έχουμε να ωφεληθούμε ως Κοινότητα, ως επαρχία.

Τα αρχαία караβάνια, θα ξεκινούν και θ' αντάνουν σαν και τότε στην Κρύα Βρύση, να προσκυνήσουν και ν' αφήσουν τ' αναθήματά τους μ' άλλο τρόπο, σύγχρονο. Μα τούτη τη φορά όχι μόνο απ' όλη την Κρήτη αλλά και απ' όλο τον κόσμο.

Δυνατότητες υπάρχουν. Πηγές για χρήματα πολλές. Λίγη θέληση, πολλές προσπάθειες και όλα μπορούν να γίνουν. Δίπλα σου, φίλε Γιώργη, στέκουν πολλοί. Την πρωτοβουλία σου περιμένουν.

ΝΕΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΑΣ

Βρισκόμαστε στο τέλος του καλοκαιριού, την πιο επικίνδυνη εποχή για τις πυρκαγιές και η επαρχία μας την πλήρωσε πολύ ακριβά φέτος.
Ύστερ' από την πυρκαγιά στην περιφέρεια της Κοινότητας Αμιρά τον περασμένο μήνα, καινούργια πυρκαγιά εκδηλώθηκε στην περιφέρεια του Βαχού στη θέση Δάρτος.
Κάηκε το μεγάλο λιόφυτο του Ζερβοδημήτρη και πολλά άλλα προς τη βορεινή τους πλευρά.
Η φωτιά επεκτάθηκε στην αγριόδα που συνεχίζεται προς

τον Κατσουργιά, όπου τελικά έσβησε αφού προκάλεσε ζημιές πολλών εκατομμυρίων.
Τρίτη πυρκαγιά ξέσπασε στην περιφέρεια του Συκολόγου.
Η πυρκαγιά στο Συκολόγο έκαψε πάρα πολλά ελαιόδενδρα στις περιφέρειες Σκαφιδιά, Σελί, Καμπανού, Λιβάδι και Ρούσο Λάκκα. Στην κατάσβεση πήραν μέρος οι κάτοικοι και 3 πυροσβεστικά αεροπλάνα, 2 οχήματα του Δασαρχείου και 20 αγηνίτες. Κι εδώ η ζημιά υπολογίζεται σε πολλά εκατομμύρια.

Αποτελέσματα της ανασκαφής του 1988 στο Ιερό της Σύμης Βιάννου

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελ. 1

της ότι τα αφιερώματα αυτού που Ιερού συναγωνίζονται σε αριθμό και ποιότητα τα αναθήματα των πανελλήνιων Ιερών στην κυρίως Ελλάδα και τέλος ότι στο Ιερό της Σύμης προσέρχονταν προσκυνητές από πολλές αρχαίες πόλεις της κεντρικής και ανατολικής Κρήτης.

Με αυτά τα δεδομένα, προσφέρεται το Ιερό της Σύμης ως το πιο σημαντικό παράδειγμα συνεχούς λατρείας από την εποχή του χαλκού στην εποχή του σιδήρου και ως αψευδής μάρτυρας της ειρηνικής συγκατοίκησης των εποίκων Δωριέων της Κρήτης με

τους Μινωίτες.

Αυτό το ιστορικό συμπέρασμα διαγράφεται και στη φύση του Θεϊκού ζεύγους, που λατρευόταν στο Ιερό της Σύμης, δηλαδή του Ερμή και της Αφροδίτης. Ο Ερμής, που τον προσφώνούσαν οι επιστοί με το επίθετο **κεδρίτα**, δηλαδή τον τιμούσαν ως θεό προστατή των κεδρών, κληρονόμησε από τον μινωικό νεαρό θεό τη φυτική του υπόσταση. Έτσι ο βλαστικός Ερμής με την «σύννασ» που Αφροδίτη αντικατέστησαν στην ελληνική περίοδο της λειτουργίας του Ιερού το μινωικό ζεύγος της μεγάλης θεάς και του νεαρού παρόδρου της.

Στη μινωική ακριβώς περίοδο της λειτουργίας του Ιερού ανήκει υπαίθριο αρχιτεκτονικό σύνολο, που αποτελείται από ισχυρό ορθογώνιο περίβολο με πομπική οδό κατά μήκος της εξωτερικής του πλευράς και βάθρο στο κέντρο τραπεζίων διαστάσεων.

Το αρχιτεκτονικό αυτό σύνολο, που εξυπηρετούσε τις ανάγκες της υπαίθριας λατρείας, ταυτίσαμε με «ιερό περίβολο». Έτσι μαθαίνουμε, για πρώτη φορά πως ήταν οι πραγματικοί μινωικοί «ιεροί περίβολοι», τους οποίους γνωρίζαμε έως τώρα μόνο από παραστάσεις σε σφραγίδες και δακτυλίδια.

Με την επέκταση της φετινής ανασκαφικής έρευνας διαπιστώθηκε ο μνημειακός χαρακτήρας του «ιερού περιβόλου» της Σύμης, που θα εκάλυπτε έκταση 1000 τ.μ. τουλάχιστον. Φέτος επίσης αποκαλύφθηκε ότι στην πρώτη περίοδο ακμής του Ιερού, δηλαδή στη νεοανακτορική εποχή (1600—1450), η αρχιτεκτονική δραστηριότητα δεν περιοριζόταν σε τρεις αρχιτεκτονικές φάσεις, όπως είχε δείξει ως τώρα η έρευνα. Βρέθηκε μία ακόμη φάση, προγενέστερη των τριών γνωστών, που αντιπροσωπεύεται από μεγαλοπρεπές κτίριο με στεγασμένα δωμάτια και μνημειακή πλακόστρωτη πρόσβαση.

Πέρα από τα εντυπωσιακά αρχιτεκτονικά μνημεία μεγάλος ήταν και φέτος ο αριθμός των αναθημάτων:

Ανάμεσα στα 75 λίθινα αντικείμενα — τελετουργικά σκεύη, αγγεία και εργαλεία — ιδιαίτερη θέση παίρνει μία στρογγυλή τράπεζα προσφορών από σφίτη, δηλαδή ένα τελετουργικό σκεύος. Και αυτό, γιατί κάτω από το χείλος αυτής της τράπεζας έχει χαραχθεί μεγάλη επιγραφή της γραμμικής Α γραφής. Στις

σφραγίδες, που έχει δώσει ως τώρα το Ιερό της Σύμης, προστίθενται δύο ακόμη: μια αμφοκλασική από στεατίτη και μία πρισματική από ορείαι κρύσταλλο με γραμμική κόσμηση στην σφραγιστική τους επιφάνεια.

Από τα 55 μετάλλια ανακείμενα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την έρευνα παρουσιάζουν σιδερένιος διπλός πέλεκυς και σιδερένια περόνη, δηλ. μεγάλη καρφίτσα, κρητικού τύπου του 7ου αι., όπως και οκτώ χάλκινα ζώδια (ταύροι, βόδια, κριοί) του 9ου και 8ου αι. π.Χ. Αλλά το πιο σημαντικό εύρημα αυτής της χρονιάς ήταν ένα χάλκινο μινωικό ειδώλιο λατρευτή (ύψους 16,5 εκ.) υψηλής ποιότητας. Σε αυτό το μινωικό έργο εντυπωσιάζει το «αρχαϊκό» σχεδόν μειδίαμα του λατρευτή και η ακριβής καταγραφή των χαρακτηριστικών του προσώπου, γιατί στα γνωστά ως τώρα μινωικά ειδώλια λατρευτών αποδίδεται κατά κανόνα το πρόσωπο συνοπτικά.

Πολύ ταπεινό, αλλά όχι λιγότερο ενδιαφέρον εύρημα, είναι τα τμήματα μινωικού κεραμικού τροχού, γιατί σε συνδυασμό με άλλες ενδείξεις από παλαιότερες ανασκαφικές περιόδους ενισχύουν την υπόθεση ότι στο ακτεταμένο Ιερό της Σύμης υπήρχαν εργαστηριακές εγκαταστάσεις, οι οποίες εκάλυπταν τις τρέχουσες ανάγκες της λατρείας.

Έτσι έληξε με επιτυχία και η 12η ανασκαφική περίοδος στο Ιερό της Σύμης, παρά τις ταλαιπωρίες των μελών του συνεργείου της ανασκαφής. Και αυτή τη χρονιά δυστυχώς επιστήμονες και ειδικευμένοι τεχνίτες αισθάνθηκαν την αφιλόξενη και συχνά απαράδεκτη συμπεριφορά ορισμένων κατοίκων της επαρχίας Βιάννου.

Έφορος Αρχαιοτήτων
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΛΕΜΠΕΣΗ

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΕ ΣΧΟΛΙΟ ΜΑΣ

Από την Ένωση Πεζών πήραμε απάντηση σε σχόλιο που δημοσιεύσαμε στο προηγούμενο φύλλο των Β.Ν. Την καταχωρούμε στη συνέχεια και ευχαριστούμε για την ενημέρωσή:

Κύριε Διευθυντή,
Κατανοούμε τη θέση των ελαιοπαραγωγών της περιοχής της Βιάννου διότι δεν πήραν μέχρι σήμερα την συμπληρωματική τιμή για το ελαιόλαδο που παρέδωσαν σε μας.
Λυπούμαστε όμως, διότι στο σχόλιο της εφημερίδας σας μιας παρουσιάζετε να αρ-

νούμαστε να καταβάλουμε αυτή τη διαφορά.

Από την ίδια στήλη δίδουμε την διαβεβαίωση στους ελαιοπαραγωγούς ότι η συμπληρωματική τιμή ελαιολάδου θα καταβληθεί σε σύντομο χρόνο και ευθύς ως ολοκληρωθούν ορισμένες διαδικασίες που αφορούν την εμπορία του και επί αυτού υπάρχει σχετική απόφαση του Δ.Σ. της οργάνωσής μας.

Για την Ένωση Αγροτικών Συμ/σμών Ν. Ηρακλείου
Ο Διευθυντής
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ

ΝΑ ΜΗ ΦΥΓΟΥΝ ΤΑ 56 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ

Στις αρχές του χρόνου ανακοινώθηκε από τις υπηρεσίες της Νομαρχίας Ηρακλείου η διάθεση 56.454.000 εκ. δρχ. για το δρόμο Ηράκλειο — Βιάννος και συγκεκριμένα για το τμήμα Ηράκλειο — Σκαλάκι που έχει ολοκληρωθεί η μελέτη. Φτάσαμε στο Σεπτέμβριο και δεν έχει ξεκινήσει η διαδικασία απορρόφησης τους.

Σε συνεδρίαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου στις 16 Αυγούστου έγινε πρόταση της Γραμματείας να μεταφερθούν σε άλλα έργα.

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο κατά πλειοψηφία (έξι έναντι δυο και μιας λευκής ψήφου) απέρριψε την πρόταση με τον

όρο, ότι μέχρι τις αρχές του Δεκεμβρίου θ' αρχίσει η διαδικασία των απαλλοτριώσεων, αλλιώς θα μεταφερθούν σε άλλα έργα.

Μας μένουν ουσιαστικά δύο μήνες.

Οι πρόεδροι των Κοινοτήτων της επαρχίας, μα και καθένας που μπορεί να ενδιαφερθεί γι' αυτό, θα πρέπει να πείσουν με κάθε τρόπο να ξεκινήσει η διαδικασία που χρειάζεται.

Το ποσό είναι μικρό, αν χαθεί κι αυτό και τα τέτοια έργα αντιμετωπίζονται έτσι, ούτε μετά πενήντα χρόνια δεν πρόκειται να γίνει ο δρόμος αυτός. Ας ανασκουμπωθούμε λοιπόν όλοι για να μη φύγουν τα 56 εκ.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

★ Συνέχεια από τη σελίδα 1
χοιμε μπροστά μας ανθρώπους που με θυσία δική τους, με κόπο και ενδιαφέρον, που μπορούσαν και να μην το έχουν, προσπαθούν για να γίνει κάτι καλό στον τόπο μας με τεράστια σφύρα σ' εμάς και τους απογόνους μας.

Κάθε υπεύθυνος που κατανοεί το πνεύμα που σημειώμα-

τος αυτού, ας βοηθήσει ν' αλλάξουν νοοτροπία οι συνεπαρχιώτες μας.

Ας ξαναγυρίσει πίσω η φιλοξενία που γι' αυτήν φημιζόνταν ιδιαίτερα οι επαγγελματίες, καπετζίδες και μικρομαγειροί που εκτελούσαν πολλές φορές και χρέη παροχής ύπνου.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΕΡΑΤΟΚΑΜΠΟΥ

Όποιος επισκέφθηκε το φετινό καλοκαίρι τον Κερατόκαμπο, διαπίστωσε την αύξηση του αριθμού αυτών που πηγαίνουν εκεί είτε τα Σαββατοκύριακα είτε και για μακρότερη παραμονή. Η περιοχή, με την ανοικτή και καθαρότατη θάλασσα και την απέραντη αμμουδιά της, προσελκύει πολλούς και ντόπιους και ξένους. Μα εκτός από τους επισκέπτες αυτούς υπάρχουν και πολλές οικογένειες Βιαννιτών που έχουν εγκατασταθεί εκεί και διμένουν αρκετό διάστημα στην περιοχή. Έτσι δημιουργούνται διάφορα προβλήματα για τον Κερατόκαμπο, από τα οποία πολύ οξυμμένο είναι το

πρόβλημα της καθαριότητας και των σκουπιδιών. Ορισμένοι επισκέπτες από το Ηράκλειο μαζεύουν τα σκουπίδια και τα φέρνουν εδώ. Αυτό όμως δεν είναι τόσο εύκολο ούτε και μπορεί να γίνει πάντοτε και οπωσδήποτε δεν αποτελεί λύση του προβλήματος. Ύστερα τι γίνεται με τους ξένους που κατασκηνώνουν σε διάφορα σημεία και ρυπαίνουν την περιοχή;

Νομίζουμε ότι ανάμεσα στα καθήκοντα της Κοινότητας Άνω Βιάννου είναι να μελετήσει και να βρει τρόπο για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού.

Οκ. Νικήτας Βολωνάκης

Πρόεδρος στην Κοιν. Άνω Βιάννου

Ύστερ' από την παραίτησή, για λόγους υγείας, του Προέδρου της Κοινότητας Άνω Βιάννου κ. Γιάννη Τζαμουζάκη, καθήκοντα προέδρου ανέλαβε ο κ. Νικήτας Βολωνάκης.

Ο κ. Βολωνάκης γεννήθηκε το 1945. Φοίτησε στο Δημ. Σχολείο και στο Γυμνάσιο Βιάννου και έπειτα στη Σχολή του ΕΒΕ Ηρακλείου και τέλειωσε Ηλεκτρολόγος.

ΓΙΑ ΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΗΡΩΟΥ

Με πράσκιση του προέδρου της Κοινότητας Αμιρά επισκέφθηκε το χώρο του Ηρώου ο Γλύπτης κ. Παρμακέλης.

Όπως ανέφερε ο κ. Παρμακέλης, για να ολοκληρωθούν οι εργασίες που πρέπει να γίνουν στο χώρο του Ηρώου, χρειάζονται 8.000.000 δρχ. περίπου.

Για την αναμνηστική πλάκα με τα ονόματα των νεκρών το κόστος υπολογίζεται σε 3.500.000.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΩΝ

Η Δασκάλα Ελένη Γεωργ. Παπαδημητριάκη πέτυχε σε διαγωνισμό για διετή μετεκπαίδευση.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΝΕΟ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ

Από την Επιτροπή Υγείας του Νομού έγινε πρόταση να δημιουργηθεί νέο Περιφερειακό Ιατρείο, επικουρικό του Κέντρου Υγείας Βιάννου.

Με αιτιολογικό πως όλα τα Κέντρα Υγείας του Νομού εξυπηρετούνται και με 4—5 Περιφερειακά Ιατρεία, ενώ το Κ. Υγείας Βιάννου μόνο με δυο, γίνεται πρόταση να δημιουργηθεί και τρίτο.

Εξετάζεται η περίπτωση έδρας που μεταξύ Άρβης και Κερατοκάμπου. Το Π.Ι. αυτό θα αντιμετωπίσει επειγούσες ανάγκες της περιοχής, που ο πληθυσμός όλο και γίνεται περισσότερο, ενώ οι αγροτικές ασχολίες και ιδιαίτερα η χρήση φυτοφαρμάκων δημιουργούν ανάγκη που πρέπει ν' αντιμετωπίζονται αμέσως.